

DISCLAIMER

Onafhankelijke informatie is niet gratis. Het NTvG investeert veel geld om het hoge niveau van haar artikelen te waarborgen, door een proces van peer-review en redactievoering. Het NTvG kan alleen bestaan als er voldoende betaalde abonneementen zijn. Het is niet de bedoeling dat onze artikelen worden verspreid zonder betaling. Wij rekenen op uw medewerking.

Een vrouw met ‘zweepstriemen’

Charlotte Burms, Lotte M. Voeten en Aimée H.M.M. Arits

Casus

Een 63-jarige patiënte kwam op de polikliniek Dermatologie vanwege een licht jeukende huiduitslag op de rug. De huiduitslag was een week eerder ontstaan. Het beeld deed de huisarts denken aan zweepstriemen.

Aanvankelijk leverde de anamnese geen bijdragende informatie op. Bij lichamelijk onderzoek zagen we wegdrukbare, lineaire, erythemateuze flagellen op de midden- en onderrug (figuur). Naar aanleiding van het klinische beeld stelden we één aanvullende vraag: ‘heeft u onlangs paddenstoelen gegeten?’ De patiënte vertelde daarop dat ze een dag vóór de klachten shiitake-paddenstoelen had gegeten die niet volledig doorbakken waren.

Op basis hiervan stelden we de diagnose ‘shiitake-dermatitis’, ook wel ‘flagellate dermatitis’ genoemd. Dat betreft een reactief huidbeeld veroorzaakt door het thermolabele toxine lentinan. De huidreactie ontstaat doorgaans een dag na het eten van de shiitake-paddenstoelen en verdwijnt spontaan binnen 1-3 weken. Vanwege het culinaire multiculturalisme worden in Nederland steeds vaker shiitake-paddenstoelen geconsumeerd. Het is daarom belangrijk dat artsen deze voorheen zeldzame toxische huidreactie herkennen. Zo kunnen onnodige verwijzingen en verregaande diagnostiek vermeden worden.

Wij vertelden de patiënte dat deze huidaandoening vanzelf over gaat en adviseerden haar om in de toekomst shiitake-paddenstoelen volledig te koken. We stelden voor om haar te behandelen met topische corticosteroiden ter verlichting van de jeuk, maar ze gaf de voorkeur aan een afwachtend beleid. Bij de telefonische controle twee weken later gaf de patiënte aan dat de huiduitslag volledig was verdwenen.

Figuur

Foto van de rug van een 63-jarige vrouw met sinds een week een licht jeukende huiduitslag. Er zijn lineaire erythemateuze flagellen zichtbaar – bij lichamelijk onderzoek zijn ze wegdrukbaar. Dit flagellaatpatroon is kenmerkend voor shiitake-dermatitis. (Afgedrukt met toestemming van de belanghebbende).

Diagnose

Shiitake-dermatitis.

- Online artikel en reageren op ntvg.nl/D8784
- Maastricht UMC+, afd. Dermatologie, Maastricht: drs. C. Burms, aios dermatologie. Catharinaziekenhuis, afd. Dermatologie, Eindhoven: drs. L.M. Voeten en dr. A.H.M.M. Arits, dermatologen (tevens: Maastricht UMC+).
- Contact: C. Burms (charlotte.burms@mumc.nl)
- Belangenconflict en financiële ondersteuning: geen gemeld.

Aanvaard op 27 augustus 2025

Citeer als: Ned Tijdschr Geneeskd. 2026;170:D8784